

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. Quando proprietatis peccatum in receptione alicujus rei sine Prælati licentia committatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

*Doctrina
observan-
da.*

tiam, aut rationabiliter præsumptam, notabilem aliquem sumptum faciunt de bonis Conventus, proprietariorum vitium incurrunr, & quamvis ad meliorem mentem non redeunt, ut firmiter stant ad talibus sumptibus deinceps abstinere, sunt in statu peccati mortalis, ac proinde nec absolvendi à Confessariis.

Ex quo rursum fit non modò in profanos usus, sed nec in alios licitos, ut tunicam, chlamydem, calceos, aut quavis alia utensilia & suppellectilem emendò, aut sibi, aut aliis fratribus, bona monasterii, sine Prælati facultate, absque proprietatis vitio expendere non posse.

Dico secundo. Cæteros Conventus officiales nullo modo commissam sibi facultatem excedere posse, bona monasterii dispensando, vel in extraneos, aut in ipsorum familie Religiosos, & contrarium facientes, peccabunt mortaliter contra votum paupertatis, si res dispensata notabilis fuerit quantitatis. Ita censent supradicti Authores, & ratione præcedenti conclusione facta convincitur. Et ulterius sumi potest ex Regul. S. Benedicti Cap. 31. ubi de Cellario, vel œconomolovens, ita dicit: *Sine justione Abbatis nihil faciat. Et infra. Neque avaritia studeat, neque prodigus sit & extirpator substantie Monasterij, sed omnia mensuratè faciat.* & secundum justionem Abbatis sui. Idem sumi potest ex Basilio in *questionibus compendio explicatis quest. 144.* ubi de Monasterii officialibus, & de cura ab illis in bonorum administratione exhibenda loquens: *Qui abusus (inquit) velut sacrilegus indicetur.*

Et adungi potest Bonavent. *In spec. discipl. 1. parte partis. 1. Cap. 4.* ubi ad quid officialium facultas extendatur, optimè declarat. Et inter alia docet, omnia, quæ ab illis dantur, danda esse velut nomine Prælati: *ut dei quidem (ait) non secundum propriam voluntatem, sed prout sibi à Superiori fuerit constitutum.* De quo latius dicitur infra. Ex his colligitur 1. Sacristam, œconomum, vel cellarium, janitorem ac Refectorii curam habentem notabile aliquid contra voluntatem Prælati dispensantes Votum Paupertatis frangere.

Colligitur 2. quam necessarium sit, ut Conventus officiales justè & sanctè ministerium suum adimpleant omni privatos esse, vel amotis vel odii affectu, aliàs enim sapientius infideles inveniuntur contra Paupertatis Votum dispensatores. De quo legendus est D. Basilus, qui hoc eleganter docuit in *quest. fusus explicatis, quest. 34.* his verbis. *Multam misericordie, & longanimitatis erga omnes providentiam faciant, ut neque suspitionem præbeant alicui assidionis, favoris, aut invitationis erga quosdam.* Et infra. *Itaque à favoris affectu, itemque contentione, tum propter relata, tum ob alia multa ad summum purus esse eos, qui fraternitatis rem ad usus necessarios distribuunt.*

*Incidentis
dubii so-
lutio.*

Sed quæres, poterint officialis Conventus, aut etiam simplex Religiosus donare externis absque Superioris consensu parvula quedam munuscula, præsertim ad cibum & potum pertinentia, vel alia, quæ ad pietatis & religionis studium pertinent, cujusmodi sunt sacra reliquia, imagines Sæctorum, cereæ item agni imagunculae aut calculi, Pontificum autoritate factati? Resp. in his rebus, si expressè non fuerint à Superioribus prohibita, jure præsumi tacitum cõsensum, maxime si imagines istæ non fuerint pretiosæ, vel bysso aurove ornatae. Hactenus quæ diximus de donationibus, quæ ab univetsis Re-

*Legend. de
hu P. Le-
zana, qui
Tom. 2.
qq. Re-
gul. verb.
donare*

ligiosis pro suorum statum discrimine fieri possunt, procedunt attentò jure communi, nam in Religiosis provinciis, ubi Bulla Clementis Papæ VIII. assucepta est, servanda erit forma & modus in ea præscriptus.

D V B I V M VI.

An possint Religiosi donationes ad causas pias & in elemosynas facere.

Superiores Monasteriorum, tam ex superfluis Monasterii, quàm de necessariis, hoc est, non superfluis, sed competentibus ad statum Conventus posse ac debere facere elemosynas, cum D. Thom. in 4. dist. 15. quest. 2. art. 5. *questio. ad titum* communis sententia docet, & latius profertur Medina in *Tractatu de elemosynis*. C. de quibus bonis elemosyna sit faciendâ §. *Abbate*. Et quamvis in vita possint elemosynas facere, non tamen in morte possunt etiam in pias causas aliquid legare, sine licentia Summi Pontificis, ut infra plenius de Monachorum testamentis agentes edocebimus.

Quis vero modus servandus sit in distribuendis Monasterii elemosynis, pulchre docet Basil. magnus interrog. 100. in *Reg. brev.* dicens: *Eos, qui aliunde ad nos accedunt, ac mendicantes aliquid petunt, quomodo dimittemus, ac nunquid arduis ista suis quisque panem, aut aliud quidvis illi debet tribuere? an vero unicuique munus hoc conveniat delegari?* Resp. cum Dominus affirmans dixerit apud Mattheum: *non esse bonum sumere panem solum & mittere canibus; & tamen illud etiam approbaverit, nam & canes edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum, cui dispensandi munus est assignatum, si illud diligenti habita animæ avertione excusari debet, qui verò præter illius sententiam aliquid facit, ut tanquam evasor disciplina aserit objurgandus est, idque eo usque quod tuus suum locum distat, cum Apostolus dixerit: Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in eo permaneat apud Deum.*

Idem etiam jus erit Religiosis aliis exemptis, de quibus supra mentionem fecimus. Nam si his liberum est donare in usus honestos, & quocunque alios licitos, à fortiori in elemosynas & causas pias. Quod ad cæteros Religiosos attinet, opus erit cum distinctione respondere, nam vel degunt in Monasterio absque peculio, aut administratione aliqua sibi à Superioribus commissâ, & tunc sine licentia Superioris expressa vel probabiliter præsumpta non possunt elemosynas facere, ut inter alios docuit S. Thom. 2. 2. *questio. 32. art. 8. ad 1.* sumpto argumento à contrario sensu. Antoninus 3. part. tit. 16. Cap. 1. §. 11. *notabili 4.* ubi inquit: *Religiosus de concessis bonis ad usum, nihil potest donare etiam elemosynaliter: nec de eo, quod acquirit per industriam aliquam, nec de bonis paternis, quando sibi committerentur ad usum, etiam si fieret Procurator, quia omnia sunt Monasterij, ut dicitur 12. quest. 1. C. non dicatis; nisi super hoc habeat licentiam agendi, & tunc bene minor, aliat dissipatio erit.* Consentit Sylv. verbo. Religio §. n. 7. *vers. secundum.* qui Archidiaconum citat, & idem repetit, verbo, elemosyna. *quest. 5.* & Navarrus. C. non dicatis n. 8. & hæc est communis & indubitata apud omnes sententia, Quam Doctrinam omnes

*Quid de
illis Reli-
giosis, qui
extra mo-
nasterium
degnant.*

*Quando
culpa le-
thalis cõ-
mittatur
in rece-
ptione re-
rum,*

omnes extendunt etiam ad Procuratores Conventuum, ut expresse docuerunt D. Thom. Antoninus & alii, præcipue Navarrus d. c. non dicitis, n. 8. & 9. Ex licentia tamen Prælati probabiliter præsumpta licet possunt Religiosi omnes, elemosynas secundum statum paupertatis, & usum siue consuetudinem illius Ordinis pauperibus elargiri; ut obseruauit P. Molina de iustit. & iure, Tract. 2. dist. 276. Sed satis erit si probabiliter præsumatur, ut in specie docuit D. Thomas 2. 2. q. 32. art. 8. ad 1. & 2. Si uero licentia tacita non præsumatur, nullas possunt facere elemosynas.

Quando uero merito possit præsumi licentia tacita, quæ necessario debet præcedere, ut iure Monachus possit elemosynas facere, attendenda sunt Religionum consuetudines, taciteque Prælatorum voluntates, ita ut elemosynæ non ultra extendantur, nisi quantum intellexerint illorum esse uoluntatem.

De illis uero Monachis, qui extra Monasterium de licentia Superiorum peregrinantur, aut in scholis commorantur, conueniunt omnes, posse illos facere elemosynas, quas honesti scholastici, aut peregrini facere consueuerunt; hæc enim præsumpta uidetur superioris uoluntas, qui eis necessaria ad peregrinationem, aut in scholis habitationem suppeditat. Ita in et alios Navarrus. C. non dicitis. n. 8. Porro si Prælati alicui in scholis aut alibi degenti, singulis annis certam pecuniam summam ad suam sustentationem tribueret, tunc quantum de sua sustentatione sibi uellet subtrahere, in elemosynam largiri posset, aut in alias donationes honestas, aut aliter decenter infundere.

CAPVT III.

Quando proprietatis peccatum in receptione alicujus rei sine Prælati licentia committatur.

Dico primo, quotiescunque Religiosus notabilem recipit quantitatem, animo illam retinendi, & occultandi Prælati, peccat mortaliter, quamuis alias habeat uoluntatem resignandi, si ab illo petita fuerit. Probat 1. hæc Conclusio ex dicto C. non dicitis, in illis uerbis: *Certum est eos nihil habere, dare, vel accipere sine Superioris licentia debere.* quod magis explicans infra subiungit: *Quod si propinquus, uel amicus uel quilibet fratrum cupiam aliquid offerre uoluerit, primo quidem Priori insinuetur, & sic suscipiatur, si ipse mandauerit, de quo tamen nihil fiat aliud, nisi quod Priori placuerit.*

In quibus uerbis non solum prohibet Augustinus aliquid ab extraneis accipere, sine Superioris licentiâ, sed etiam ab ipsime Fratribus, nisi præmissio Prioris consensu. Idem statuitur in C. Cum ad Monasterium, ubi: *Quod si quidquam alicui fuerit specialiter destinatum, non presumas illud accipere, sed Abbati, uel Priori assignetur.*

Deinde in Concilio Tridentino Sessio 25. Cap. 2. de reformatione Regularium: idem præcipitur his uerbis: *Nemini Regularium liceat bona mobilia, uel immobilia, cuiuscunque qualitatis fuerint, tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere, sed ea statim superiori tradantur, Conuentuique incorporentur.*

In quibus uerbis animaduersione dignum est, Concilium non solum præcipere, quod Religiosi nihil occultè retineant tanquam proprium, sed etiam neque nomine Conuentus, & quod decretum hoc, præcepta contineat, non solum colligitur ex uerbis præceptiuis, quibus in re grauiuitur, sed etiam ex graui poena, quam transgressoribus imponit, Concil. e. i. Mediolanen. part. 3. Constitutionum C. de Monialibus, idem docet: *Bona, (inquit) qua singulis mittuntur, ad Præfectam offerantur; neque ulla pars sit illa accipere, aut ad usum habere, nisi sciente, aut consentiente Præfectâ.*

Eadem conclusio probatur ex S. Patribus, in primis Augustinus in prima Regul. clericis tradita de itinerantibus tractans, sic habet:

Si quis autem causa necessitatis detinet id quod à monasterio secum portauit; necesse habet, ubi præpositus suus est, illud proferre; quia non poterit sibi detinere, quod per pactum ad omnes pertinet, & DEO usque consecratum est. & in Regul. 3. Si quis filius suis aliquam contulerit vestem, uel quodlibet aliud, non occultè accipiat, sed sit in potestate Præpositi, ut in rem communem redactum cui necessarium fuerit præbeatur. Quod si aliquis rem sibi collatam celauerit, foris iudicio condemnetur.

Idem habet Basilus in Constitutionibus Monachorum Cap. 35. quatenus dicit: *Proprietatis uitium est privatam pecuniam habere, & clanculum infuso Superiore aliquid deuolui. & in q. breuior. q. 87. dicit. Dare aut accipere non est cuiuslibet, sed eius cui delatum est manus dispensandi. Quod etiam reperit q. 91. & colligitur ex quæst. 42. Subscribit Hieronymus in Regul. monach. Cap. 3. *Hæc perpetuo in vestro monasterio observatio maneat, quod nulla omnino augere, aut aliquatenus retinere audeat sine licentia, scilicet Præfectæ per horam consensu, aut obuium, aut aliquid quantumcumque minimum, quodque à matre uel sorore mittatur.**

Eandem doctrinam habet Benedictus in 1. a Regul. Cap. 33. dicens: *Ne quis presumat aliquid dare uel accipere, sine iussione Abbatis, & Capit. 54. Nullatenus liceat monacho, neque à parentibus suis, neque à quoquam hominum qualibet manuscula accipere, sine præcepto Abbatis.* Legendus est etiam Capite 55.

Confirmatque id Bernardus, de modo bene uivendi ad sororem, serm. 48. de non habendo proprio ubi in fine sermonis sic habet: *Quicquid habes, habito cum licentia, habito cum benedictione; sine licentia Abbatis, uel Prioris nihil habeas, sine benedictione nihil recipias.* Idem quoque docet Bonaventura in speculo disciplina 1. parte particula 1. Cap. 4. Tom. 2. Opus. ubi inter multa hanc singularem habet sententiam: *Statutum Religiosa mancipationis euadit, qui in usu proprio rem aliquam, siue à parentibus, siue quibusdam aliis recipit, Aut quod maioris est culpa accepta occultans Superiorum iudicio non exponit; Nulla enim res quam superior non dederit, aut permisit est licita proprium abdicanti.*

Sed responderi potest sanctos Patres & Concilium solum prohibuisse occultam receptionem factam animo non dandi, etiam si petatur, non uero illam, quæ fit cum animo dandi acceptam rem Prælati. Hæc tamen interpretatio primo excludenda est, quia in ea grauia, & expressa testimonia SS. PP. ac factor. Conciliorum, sine fundamento explicantur ad libitum.

Quam
observan-
da circa
verba Co-
cil. Trid.

IESU
Spiri-
tu

crimine fitepe
omnium, nam in
Pape III. ubi re-
a & modus in ca
VI.
onations ad
mosynas
am ex superioribus
nis, hoc est, non
ad statum Con-
mosynas, cum
t. f. quæstionat
& laicius peccat
mosynis. C. de
nda 8. Abbatis
mosynas facere,
in pijs causis
Pontificis, ut
amentis agen-
in distribu-
re docet Basil.
dicens: Eos, qui
nec aliquis pe-
ad arbitratu suo
debent tribuere
niam delegari
is apud Ma-
m filiorum &
approbentur,
dians de mensa
monachus est ag-
der sine ex-
notiam aliquam
ter oborga-
locum distat,
in quo rocam
exemptis, qui
Nam libris
& quocumque
elemosynas &
Religiosos an-
ondere, nam
ulio, aut
ortibus pec-
expressa uel
elemosy-
nom. 2. 2.
entro à co-
Cap. 1. §. 11.
sibus bonis ad
aliter: nec
m, nec de
r ad usum,
Monaste-
nisi super
atur, aliat
gio 6. n. 7.
& idem
Navarrus.
& indu-
ctrinam
omni

*Refuta-
tur ad-
duca SS.
pp. &
Cōcilior.
interpre-
tatio.*

Secund. Quia Patrum menti clarè adversatur. Ratio enim propter quam tantà diligentia in Concil. cautum est, ne Religiosus aliquid sine licentia accipiat, est, quia quidquid Religiosus accipit, debet esse monasterio incorporatum, & Prælati administrationi subjacere; Sed si Religiosus aliquid occultè retinet, etiam si habeat voluntatem dandi, hoc ipso res illa non est monasterio incorporata, nec Prælati administrationi subjacet: ergo, Et Confiti, quia si aliquis rem aliquam occultè accipiat, à proprio domino, etiam si habeat voluntatem restituendi, si perita fuerit, furti peccatum committit, ergo similiter qui occultè aliquid accipit sine Prælati licentia tacita vel expressa, proprietatis arguendus erit.

Tert. Rejicienda est hæc solutio, quia apertis verbis SS. Patrum repugnat, in Conc. enim Trid. dicitur: *Statim superiori tradantur, & in Cap. Cum ad monast. statim resign. id est, Abbati. In Concil. Mediol. Nihil accipiat nisi sciente, & consentiente præfata. August. in Cap. non dicatis. Non præsumat recipere nisi ipse mandaverit, scilicet Prælati. Hieronym. Neque tangere, neque retinere per horam audeat. Benedic. Non præsumat aliquid accipere sine iussione Abbatis.*

Et tandem, quia si nullum versatur discrimen inter hæc, aliquid occultè accipere cum animo resignandi, & aliquid accipere de licentia Prælati, habereque eundem animum, quorsum tanto- pere Patres defaigantur monachis præcipiendo, ut in consilio Prælati nihil accipiant? cum sufficeret dicere, monereque eos, ut semper sint parati ea, quæ habent in manus Prælatorum requisiti resignare, & tamen utrumque commendant; signum igitur est illud esse maxime necessarium.

*Scholasti-
cor. circa
hæc sensus
aperitur.*

4. Eandem Concl. acceperunt à Patribus Scholastici, & juniores alii. Hugo in Reg. Aug. Cap. 8. *in omni enim vita nihil licet occultè recipere, vel recipi, nihil proprium retineri, sed si quid alicui datur, tradendum est præposito, ut cui necessarium fuerit præbeat.* Idem Gratian. Alphab. 23. l. 1. M. Alvar. Pelagius apud Serenam. Concl. 4. & 1. D. Bernardinus O. d. B. Franc. Generalis, quem & refert, & sequitur Corduba super Reg. S. Franc. Cap. 6. q. 9. inter proprietatis actus numerat rem aliquam accipere sine licentia, & rem quamcumque Prælati celare. D. Antonin. 3. parte tit. 16. Cap. 1. §. 1. 1. nos. 2. Sylvest. verb. religio 6. num. 7. *Quidquid, aut, celatur Abbati proprium dicitur. Ar. mill. verb. Religio n. 26. Navarr. in dict. C. non dicatis, n. 13. Corduba in Reg. B. Franc. Cap. 6. q. 7. accipientem aliquid in scio Prælati mortaliter peccare, aut, nec sufficere eum id scire nisi, saltem tacitè, assensum præbere præsumatur. Navarr. de restitut. l. 3. Cap. 1. n. 170. & sequitur Mendoza q. 8. quodlibetica concl. 5. Idemque canonistæ confirmant: Abbas Cap. Cum ad monast. n. 8. Joannes Andreas, & Archidiaconus apud D. Antonin. ut supra.*

5. Quia paupertatis votum huc usque eo modo, illoque sensu, in Concl. posito in Ecclesia intellectum est à Patribus, atque adeo qui sine Prælati licentia aliquid occultè retinet, etiam si voluntatem habeat reddendi, si peritum fuerit, contra votum facit paupertatis. Quod autem fuerit hic Ecclesiæ sensus, collig. 1. ex citatis Patrum testimonio. 2. ex gravi pœna, qua proprietarios Prælati aliquid celantes puniebant non inquirentes, an animum resignandi habebant.

Et confirmat, quia secundum sensum Canon. Patrum & Scholasti. duo requiruntur ut quis à proprietatis vitio liberetur. Primum est, ut id quod habet cum licentia Prælati habeat. 2. ut habeat animum paratum ad reddendum si petatur, ita ut quolibet ex his deficiente, proprietatis vitium committatur, ergo præter promptitudinem animi necessaria est Prælati licentia.

2. Ratio pro conclus. si, quia quidquid accipit monachus, monasterio acquirit, ut communis sentit opinio, cum Innoc. in Cap. Cum olim, 2. de privileg. & clarius docetur in Cap. in presentia, de probat. 8. q. & c. unico 1. 8. q. 1. Ergo quicquid à monacho fuerit acquisitum, Prælati dispositioni & administrationi subjacet, ergo nullo modo potest illius rei fieri administrator sibi applicando quod suum non est, & ad omnes pertinet sine Prælati licentia.

3. Ratio quia aut id quod accipit Religiosus, accipit cum licentia saltem tacita, & de hoc non agimus in presenti, aut accipit contra voluntatem tacitam, vel expressam Prælati, & in hoc casu supradicta convincunt illum mortaliter peccare; aut tandem accipit dubitans, an Prælati consentiret vel non, & in hoc casu peccat etiam mortaliter, tum quia in dubiis melior est conditio possidentis, Prælati autem jus possidet, ut nihil monasterii sine sua licentia accipitur, tum etiam, quia ut Theologi omnes fatentur, qui agit contra conscientiam dubiam, peccat mortaliter.

Ex hujus Conclusionis doctrina colligitur primum, quod si Religiosus rem aliquam accipiat solum eo fine, ut occultè eam retineat, etiam si habeat voluntatem non utendi aliquo modo illa, & eam tradendi quando perita fuerit, peccat mortaliter, si materia sit gravis. Ita sentisse Victoriam refert Ludov. Lopez in *stru. C. 156.* probaturque ex dictis, quia hoc ipso quod aliquid à dispositione Prælati occultè subtrahitur, jus ejus læditur, ac per consequens peccatum proprietatis committitur: ergo quamvis habeat Religiosus expressam voluntatem non utendi illa, mortaliter peccat, eo ipso quo illam celat.

Et confirmat. ex modo loquendi Concil. & sanctorum PP. Tridentinum enim statim dicit rem Prælati reddendam. INNOCENT. III. in Cap. *Cum ad monasterium*, ad verbum illud in continenti. Hieron. neque per horam permittit occultari, ut supra vidimus. Bonavent. in Cap. 4. speculi disciplinæ prope finem. *Sunt, inquit, qui oblat a non sibi, sed Prælati mox deferenda recipere licitam astumant, sed regulari privato receptionem occultam non dixerim esse sutam.* In quibus verbis idem videtur sentire.

Advertenda tamen sunt duo. Primum est, si ex occultatione acceptæ rei nullum, vel parvum monasterio emergit dominum, non peccat Religiosus, si per breve tantum spatium illam vellet occultare, Concil. enim & Innocent. verba mortaliter intelligenda sunt, ac per consequens statim reddere dicitur, qui per breve tantum tempus illam vult detinere. Advertendum secundò, quod si Religiosus aliquid recipiat non sibi, nec monasterio datum, sed alteri deferendum, ut si elemosynam pauperi dandam ab alio accipiat, non peccat mortaliter, quantumvis illam occultet.

Præterea, ex eadem conclusione inferitur, non solum non posse Religiosum ab extraneis aliquid accipere sine Prælati licentia, sed neque etiam ab ejusdem Religionis Fratib. sine proprietatis

tatis peccato. Ita expresse habetur in *C. non dicitur*. D. quoque Benedicti. in *Cap. 54. sive Reg. Nullatenus*, inquit, *si eat monachus, neque a quocumq; hominum, neque a se invicem litteras, aut eulogia, vel qualibet manuscula accipere; aut dare sine Prælati licentia*. Ratio constat ex dictis, quia hoc ipso quod in proprium usum rem aliquam assumo jure Prælati utor administrans rem illam, quod est contra paupertatis votum, sive res illa ab extraneo, sive à Fratre accipiatur, hoc enim per accidens est. Præterea quia quamvis omnia communia sint, administrationi tamen Prælati subduntur: ergo qui rem sibi applicat, quamvis illam à Fratre accipiat, jus Prælati lædit. Et hac ratione probant hujus corollarii doctrinam Hugo super *Cap. 6. Regul. S. Franc. & Cordub. ibid. q. 6. & confirmatur*, quia, ut antea diximus, Religiosus non potest aliquid sine Prælati licentia dare, ergo neque recipere. Unde in nostra Religione tanta id observatione custoditur, ut minimam rem sine licentia dare, vel accipere, culpa sit.

Tertiò, deducitur non solum non posse Religiosum à quocumque alio vel extraneo, vel domestico rem aliquam notabilem accipere, verum etiam neque ex his, quæ proprio labore & industria monasterio acquirit, posse sibi sine proprietatis macula notabilem quantitatem assumere, sine Prælati licentia tacita, vel expressa, ut *infra* latius dicemus. Id tamen quod volui inferre Navar. ex eadem Concl. dicto *C. non dicitur*, n. 13. & latius defendit in *Confil. 75. de regularib.* esse mortale peccatum litteras sine Prælati licentia tacite recipere, non video qua ratione possit constare, nam licet D. August. in *Regul. D. Benedicti*. in *Reg. Cap. 54. & Patres alii*, ut Cassianus *L. 4. de instit. Cap. 16. & S. Bonavent. ut supra* sermò litterarum receptionem, sine Prælati licentia prohibuisse videantur, non ideo tamen judicandum erit lethalis culpæ rei, hujus rei transgressor, nam neque contra paupertatis votum, cum nulla sit sibi materia hujus votis, neque contra obedientiam graviter peccat, cum Reg. Augustini & Benedicti non obligent sub mortali.

Ultimò inferitur Religiosum à Prælato absentem posse, quicquid voluerit, recipere, cum intentione tamen manifestandi Prælato, cum ad ejus presentiam pervenerit. In hoc enim casu jus Prælati non lædit: imo potius monasterii commodo consulit.

Secundò in hac re dicendum existimo, non solum peccare mortaliter eum, qui aliquid ab alio sine Prælati licentia recipit, sed etiam qui ex rebus monasterii aliquid sine ipsius facultate tacita vel expressa appropriat. Ita censent omnes communiter, & ex Patribus clarius expressit Bernard. dict. *serm. 48. Dicens: Qui postquam ad conversationem monasterii venit, de rebus monasterii aliquam facere fraudem praesumpit, Judas est, & penam Judæ sustinebit in inferno*, & post pauca: *Qui sicut Judas Iscarioth proprium ravinent, vel de rebus monasterii aliquid abscondunt, convenit illud: Ascendunt usque ad caelum, & descendunt usque ad abyssos*. Et an è Bernard. Cassianus, qui præcipue *Lib. 7. Cap. 14.* res monasterii sibi appropriantes etiam Judæ comparaverat. Idem expresse sentiunt D. Bonavent. in *speculo discipuli*. D. Antonin. 3. parte *Tit. 16. Cap. 1. §. 11.* & non video inter auctores, qui ab hac veritate dissentiant.

Probatur primò, quia quamvis res monasterii

omnibus sint communes, dominium tamen illarum ad nullum pertinet, sed ad totam communitatem, & dispositio ad Prælatum, ut dicitur in *C. nullam 18. q. 1.* ergo qui aliquid accipit sine ejus voluntate, committit actum proprietatis, cum disponat de re, ac si esset proprius.

Pro cujus rationis majori intelligentia advertit optimè Navar. *C. non dicitur. n. 8.* posse rem aliquam dupliciter dici multis communem. Primò ut singulis, ita scilicet ut singuli habeant dominium in partem illius, quomodo hæredi patris est multis filiis communis, & in hoc casu potest unusquisque ex parte quæ sibi contingit aliquid sine alterius voluntate accipere. Secundo modo ut universis. Quod tunc contingit quando nullus illorum divisivè, vel distributivè sumptus habet dominium in illam, sed omnes copulative sumpti, id est, tota Communitas. Et in tali casu nullus propria auctoritate potest sibi aliquid appropriare sine licentia ejus, qui à Communitate, ut dispensator constitutus est. Res ergo monasterii quamvis sint communes, sunt tamen communes hoc 2. modo, ut per se manifestum est, cum nullus ex communitate ratione voti dominium possit habere: Ac per consequens qui sine proprii dispensatoris licentia aliquid sibi assumit, proprietatis constituitur.

Secundò, probatur Conclusio ratione, qua utitur Navar. in hoc proposito *leg. 3. de restit. Cap. 1. num. 199. dubitatione 3.* Quia aut Religiosus accipit aliquid à Communitate tanquam dominium illius habens, aut tanquam rem alienam. Si primo modo, exercet actum dominii sibi prohibitum, si secundo, rem alienam contrectat, invito domino; utroque ergo modo proprietarius est.

Sed pro hujus & præcedentis Conclusionis majori explicatione & intelligentia, duo restant examinanda. Primum est, an ut Religiosus securè aliquid possideat, sufficiat Prælatum vidisse, vel comperum habuisse, illum sibi aliquid sumptisse, & tacuisse, quamvis ipse sine licentia ipsius acceperit?

Respondent optimè Navar. dict. *C. non dicitur. n. 22. Mendoza, ubi supra* Conclusionem 7. Corduba, ubi supra *quæst. 6. conditione 3. & quæstione 7. punct. 3.* Quod si Prælati silentium solum fuit permissivum non excusat Religiosum à peccato mortali; multa enim mala permittunt Prælati ad majora incommoda vitanda. Si tamen silentium esset probativum facti, jam reputaretur tacita licentia, atque adeo hæc Religiosum securum redderet. Quando vero silentium approbationi æquivalcat, judicandum erit ex circumstantiis rei acceptæ, & personarum, Prælati tacentis & subditi accipientis, ut *infra de licentia tacita* agentes elucidabimus plenius.

Secundum dubium est, utrum qui accipit aliquid sine Prælati licentia, rem tamen acceptam manifestam habet, ita ut à Prælato videri possit, vel sæpè videatur, habeatque animum reddendi, si petatur, mortaliter peccet? Ratio dubitandi pro parte negativa est, quia in tali casu habet Religiosus promptum animum ad reddendam superiotri rem illam, si petat: insuper res illa est incorporata monasterio, & Prælati subiacet administrationi: ergo cum his circumstantiis sine licentia accipiens mortaliter non peccat.

Confirmatur, quia si Prælati videat rem acceptam, & taceat, consentire videtur.

Hujus

Potest res aliqua dupliciter esse communis.

Duplex dubium proponitur & resolvitur.

Silentium sive consensus permissivus & approbativus declaratur.

IN IESU
Spiritus
II

An litteras dare, aut recipere sit contra votum paupertatis.

Qualiter peccent, qui ex rebus monasterii sibi aliquid appropriant.

ensam Canon...
untur ut quis à...
num est, ut d...
habent, ut ha...
endum si pet...
ante, proprie...
ter promp...
licentia.
id quid acqui...
it, ut comm...
p. Cum olim...
Cap. in pre...
18. q. 1. Erg...
ium, Prælati...
subjacet, ergo...
administrato...
st, & ad om...
Religiosus...
& de hoc non...
ontra volunt...
, & in hoc ca...
ortaliter pec...
an Prælati...
peccat etiam...
ior est condi...
possidet, ut...
cipiatur, cum...
tur, qui agit...
mortaliter...
gitur primò...
cipiat solum...
am sibi habeat...
lo illa, &
peccat mor...
Victorium...
obaturque...
à dispositio...
jus læditur...
etatis com...
Religiosus ex...
mortalit...

Concilii, &
Rationem dicit
ENT. III.
um illud in
permissum
in Cap. 4.
inquit, qui
recipere li...
cionem os...
us verbis
um est, si
parvum
Religiosus
vult
a mora...
s statim
mpus ill...
d, quod
ec mo...
si elec...
ar, non
ulter...
ur, non
is ali...
que er...
opere...
tatis

*Doctrina
in pensè
adverten-
da.*

Hujus dubii ea sit resolutio. Quod si præsumatur tunc tacita Prælati licentia fieri id posse, cessante verò hac præsumptione minimè: licentia verò tacita præsumi non debet, eo ipso quod Prælati rem acceptam usuique proprio applicatam videat, taceatque; nam sæpe ad majora scandala vitanda Prælati tacent inviti. Quare non sufficit rem acceptam Prælati administrationi subjacere, sed ulterius requiritur, ut ipse rem illam Religioso applicaverit, ut patet ex Patribus, juribusque citatis: nam & duo hæc ad Prælatum spectare videntur. Alterum est applicare Religiosorum usibus monasterii bona: Alterum post hujusmodi applicationem, ea in aliorum usus, si opus fuerit, transferre. Quare non sufficit Prælati silentium, quod vocant permissivum, sed necessariò etiam requiritur approbativum, quod licentiæ tacitæ locum habet.

C A P V T IV.

De peccato proprietatis, quod contingit in retentione occulta bonorum monasterii.

*Quando
res mona-
sterii oc-
cultando
graviter
quis de-
linquat.*

Alius est proprietatis actus, occultare bona monasterii, etiam si illa ex Superiorum facultate alicui concessa fuerint: cum aliud sit aliquid inficere Prælati accipere, & occultè sive manifestè illud retinere. Aliud verò cum licentia nostris usibus applicatum occultare, hoc est quod quaerimus in præfenti.

In quare, ut certum status Religiosum aliquid occulto retinentem, ne sibi à Prælati auferatur, etiam si id præmissa Prælati tacita licentia accepit, graviter peccare, si tamen alio fine occulte, non erit mortale. Ita Bernard. Ser. 48. ad sororem de modo vivendi: Ergo si ancilla DEI (inqui) habet aliquid peculiare vel absconditum, quod à ceteris ancillis DEI ignoratur, furtum est: peccatum fortè est, quare quia omnia habet in communi cum ceteris ancillis DEI, & quasi proprium sibi aliud abscondit, hoc furtum est. Hac manifesta frater est. Hoc grande peccatum est, hoc est iter inferni. Et infra, ancilla DEI, qua semetipsam separat, aliquid quasi proprium abscondendo, consequens est, ut separatur à consortio civilis vita. Et in fine sermonis concludit: Tu Soror venerabilis, nihil celestis, nihil abscondas, nihil apud te absconditum reponas in abscondito, nihil retineas apud te, nihil remaneat absconditum. Hæc Bernardus.

Ponderanda etiam sunt Hieronymi verba in Regul. Monacharum Cap. 3. Hæc perpetuò in vestro monasterio observatio maneat, quod nulla omnino tangere, aut aliquatenus retinere audeat per horam censum, aut obolam, aut aliquid quantumcumque minimum. Ita censent omnes Canonistæ communiter in Cap. Cum ad Monasterium, de stat. mon. Et colligitur ex eodem Cap. & ex Cap. Monachi, eodem titulo & Cap. quanto de offic. Ordinar. Et amplectuntur Turrescremata, Panormitan. I. And. Archidiaconus, Sylvester, Gerson, Corduba, quos refert & sequitur Mendoza in quodlibet q. 8. concl. 4. quod expressè docuit Antoninus 3. parte, titulo 16. Cap. 1. §. 1. Qui omnes uno consensu faciunt Religiosum aliquid Prælati occultantem, ne sibi auferatur, proprietarium esse, etiam si illud antea cum ejus facultate

obtinuerit. Quare in Carthusianorum Constitutionibus, teste Navarro, cons. 71. de Regular. excommunicantur, qui occultandi animo, ultra valorem trium solidorum, quando non est quantitas unius argentei Hispani (teste ipso Navarro) retinuerit, donaverit &c.

Probatum primo, quia ut infra dicemus, qui non habet animum promptum, ad reddendam, id quod habet, peccat mortaliter. Ille autem qui Prælati occultat, ne res, quam usui habet, ab illo iterum auferatur, non est paratus, ut reddat: ergo Minor (præterquam quod ex se manifesta est, quia intentio occultandi Prælati, contraria est intentioni & promptitudini ad reddendum quod petit, illamque excludit) probatur. Quia in jure idem est nolle aliquid facere, & fraude ut ut id non fiat, unde testis qui fraude utitur, ne ad testimonium ferendum, quando tenetur, docetur, eodem modo peccat ac ille qui expressè testificari non vult. Quare qui fraude & occultatione utitur ne reddat Prælati id quod petit, eodem modo peccat ac ille qui expressè reddere non vult.

Secundo probatur conclusio, quia ut ex Conciliis, citatisque Canonibus colligitur, intentio illorum est, ut quicquid est in Monasterio, aliis rebus sit incorporatum, & Prælati subiacet administrationi: ille autem qui aliquid Prælati occultat, id ab ejus administratione sejungit, & à corpore Communivari separatur. Sed advertendum est hanc Conclusionem, ut supra dixi intelligendam esse, quando subditus occultat aliquid Prælati, ea intentione ne ab illo auferatur. Unde qui sine fraude aliqua aliquid occultat, dummodo illud tempore visitationis manifestet, mortaliter non peccat.

Ex hac doctrina sequitur primo, quod si Religiosus aliquid ab uno Prælati accepit, ut usui habet, si alius succedat Prælati, vel ipse conventum mutet, tenetur illam non occultare sequenti Prælati, etiam si à primo licentiam obtinuit, ut occultè illam retineret. Hoc probatur prædictis rationibus; & in particulari affirmat Grassus prima parte suarum decisionum lib. tertio, Cap. 1. numer. 8. qui citat Antonium & Sylvestrum.

Hinc etià patet, quare clavium usus semper fuerit à Patribus condemnatus. Quia scilicet ex illo sequitur sæpe Religiosos contra Paupertatis votum multa Prælati occultare. Quod autem clavium usum Patres derelicti sint, testis est Hieronymus in Regula Monacharum Cap. 4. de Paupertate; ubi inquit: Sic sic Apostolica farina proficit, peras & sacculos, neque marsupia ex latere pendeant, neque opus sit clavibus, ut jam ex ipsis monstratur exteriorum indicium, quod nihil habetur intrinsecum præter JESUM; quod nihil est clausum ejus, quod est deductum usibus omnium.

Dionysius etiam Carthusianus de reformatione Claustralium art. 14. & Hugo Victorinus, ut refert Gerson Alphabet. 22. littera R. clavium usum omnino prohibet; & Cassianus lib. 4. Cap. 15. tempora sua deplorat, eo quod inter Religiosos hic fuerit abusus propter avaritiam introductus. Clavium enim usus possessionis & domini indicium est. Unde jure civili statuitur possessionem alicujus domus accipienti, claves tradendas esse. Et Isate 22. in quo unius Pontificis depositio, & alterius assumptio describitur, per usum clavium potestas data designatur. Et in testamento novo claves Petri collatae, jurisdictionem